

Colofon

Ruben Willaert bvba

Auteur: Smet Jen

Foto's en tekeningen: Ruben Willaert bvba

In opdracht van: Dumobil NV

D/2013/12.814/3

© Ruben Willaert bvba, Sijsele, 2013

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

Inhoud.....	3
1. Inleiding	5
1.1. Kader	5
1.2. Onderzoeksopzet en uitgangspunten	5
1.3. Ruimtelijke situering	6
1.3.1. Algemeen	6
1.3.2. Fysische geografie	6
1.4. Archeologische verwachting	8
2. Methode	10
2.1. Algemeen	10
2.2. Aanleg en documentatie van de proefsleuven	10
3. Resultaten	12
3.1. Profielopbouw en bodems	12
3.2. Archeologische waarnemingen	15
4. Conclusie en aanbevelingen	15
5. Bibliografie	16

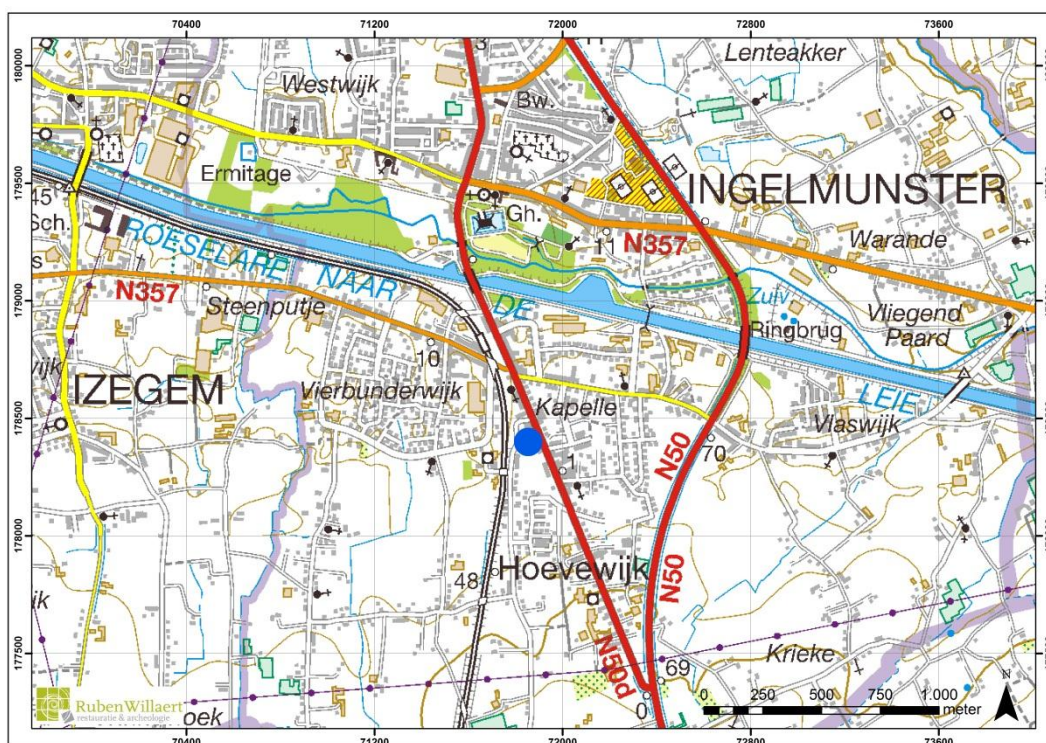
Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	
Provincie:	West-Vlaanderen
Gemeente:	Ingelmunster
Kadastrale gegevens:	345P, 346F, 346K, 346M
Opdrachtgever:	Dumobil construct nv
Projectverantwoordelijke:	Jen Smet
(vergunninghouder):	Ruben Willaert bvba T: 050/36 28 20 E: info@rubenwillaert.be
Bevoegde overheid:	Agentschap Onroerend Erfgoed Koning Albert I-laan 1/2 Jacob Van Maerlantgebouw 8000 Brugge T: 050 24 81 50 E: Jessica.vandevelde@rwo.vlaanderen.be Sam.dedecker@rwo.vlaanderen.be
Wetenschappelijke begeleiding:	Willem Hantson Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst RADAR Polenplein 15 8800 Roeselare T: 051/26 87 49
Metaaldetectie:	Jen Smet
Nr. opgravingsvergunning:	2013/025
Nr. vergunning metaaldetectie	2013/025(2)
Projectcode:	ING-KO-13
Uitvoering van het veldwerk:	31/01/13
Beheer en plaats documentatie:	Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen Stadenstraat 39 8610 Zarren-Kortemark Tel. 051/61.01.61 Fax 051/61.01.62
Beheer en plaats van stalen en vondsten:	Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen Stadenstraat 39 8610 Zarren-Kortemark Tel. 051/61.01.61 Fax 051/61.01.62
Opp. Projectgebied:	0,7 ha
Opp. Onderzocht gebied:	0.064 ha
Lambertcoördinaten (Lambert72):	71818,6; 178338,0 71927,0; 178341,3 71876,5; 178232,9 71926,5; 178245,7

1. INLEIDING

1.1. KADER

Dumobil NV plant de aanleg van een verkaveling op het terrein gelegen tussen de Kortrijkstraat en de Heirweg Zuid (gem. Ingelmunster). Omdat de realisatie van deze verkaveling eventueel aanwezig archeologisch erfgoed dat zich in de ondergrond bevindt, zou kunnen aantasten, is door het agentschap Onroerend Erfgoed (OE) van de Vlaamse Overheid op het actueel plangebied een archeologische prospectie aanbevolen. Tijdens deze prospectie werd het terrein geëvalueerd op archeologische sporen door middel van proefsleuven.

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert bvba in opdracht van Dumobil NV, onder begeleiding van studie bureau Demey. Op 31/01/2013 werden er proefsleuven getrokken. Uitwerking en rapportage van de onderzoeksresultaten zijn gestart op 01/02/2013.

Figuur 1: Situering projectgebied

1.2. ONDERZOEKSOPZET EN UITGANGSPUNTEN

De prospectie met ingreep in de bodem en de uitwerking van deze onderzoeksresultaten zijn uitgevoerd door J. Smet (archeoloog en projectverantwoordelijke) en L. Ryckebusch (archeoloog). Het onderzoek werd intern begeleid door J. De Gryse. Voor externe wetenschappelijke begeleiding kon gerekend worden op W. Hantson (Intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst RADAR).

Het kraanwerk is uitgevoerd door H. Delanghe (NV Debrabandere, Veurne).

Uitgangspunten voor het onderzoek vormden de bijzondere voorschriften opgenomen in de vergunning voor uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem 2013/025.

Hierin werden volgende onderzoeksvragen vooropgesteld:

- Hoe is de bodemopbouw van het terrein?
- Zijn er antropogene sporen aanwezig?
- Wat is de aard, datering en bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.3. RUIMTELIJKE SITUERING

1.3.1. ALGEMEEN

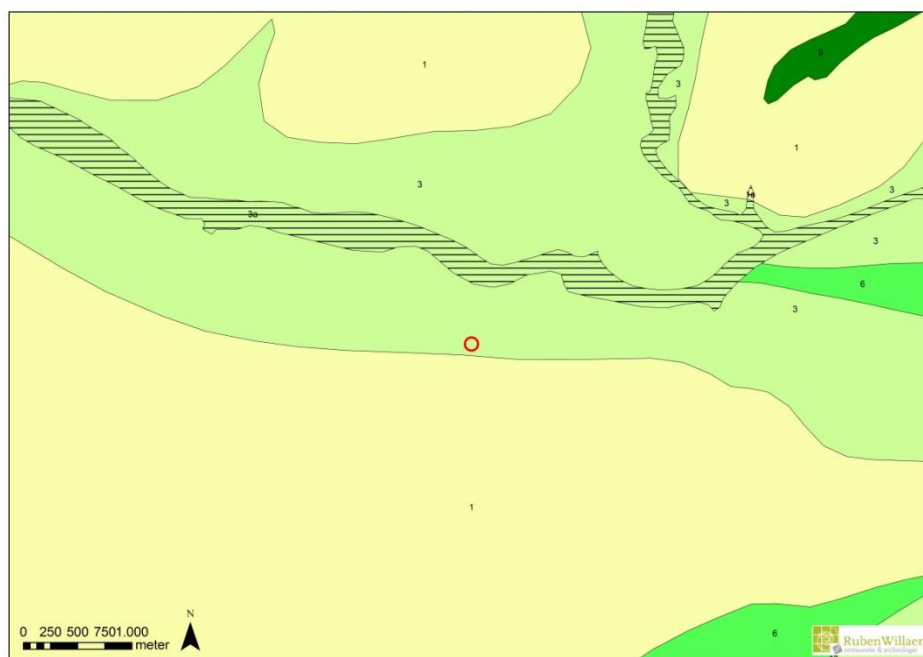
Het projectgebied ligt in West-Vlaanderen, op het grondgebied van de gemeente Ingelmunster. Het 0,7 ha groot terrein situeert zich tussen de Kortrijkstraat en de Heirweg Zuid. De planlocatie heeft als kadastrale omschrijving: Ingelmunster, 1ste afdeling, sectie D, percelen 345P, 346F, 346K, 346M. Actueel bestaat de planlocatie uit grasland.

1.3.2. FYSISCH GEORGRAFIE

Het projectgebied kent een matig sterke micro-topografie. De gehele westelijke en noordwestelijke zone van het terrein wordt ingenomen door een verhoging in het landschap en heeft een hoogte van gemiddeld +18,09 m TAW. Het volledige terrein ligt op een zachte helling. De hoogtes variëren dan ook tussen +17,77 m TAW (noordelijk) en +17,22 m TAW (zuidelijk).

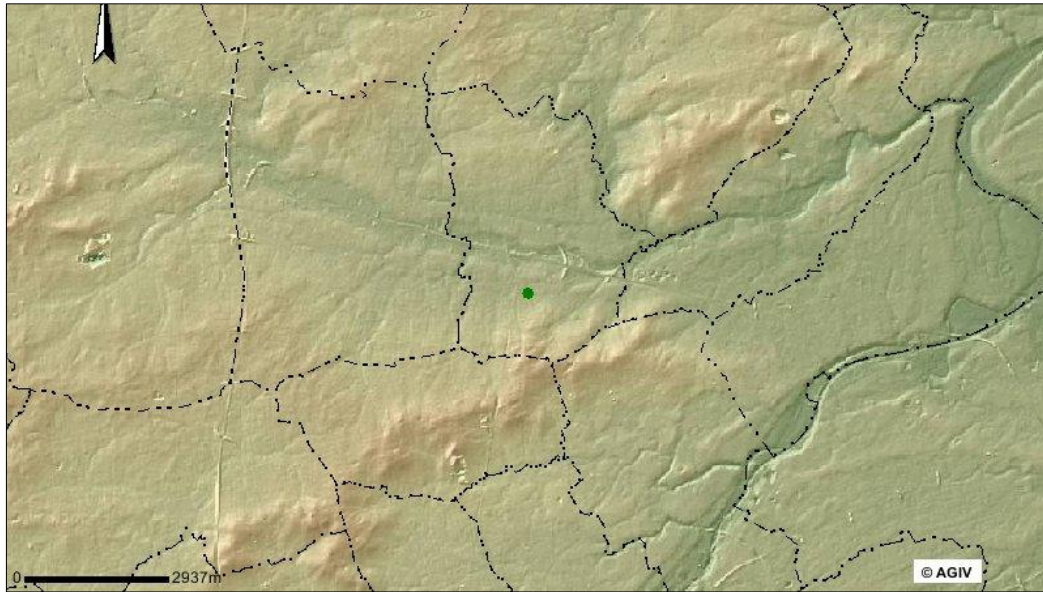
Op de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied beschreven als bebouwd gebied (code OB). Ten noordoosten van de projectlocatie (aan de oostelijke kant van de Kortrijkstraat) wordt de bodem omschreven als licht zandlemig, zeer nat, sterk gleyig met reductiehorizont zonder profielontwikkeling (code Pfp). Ten noordwesten wordt een zone als licht zandlemig, nat, sterk gleyig met reductiehorizont zonder profielopbouw en met een sterk antropogene invloed (code Pep(o)) beschreven. Zowel ten oosten als ten westen van de projectlocatie wordt de bodem beschreven als licht zandlemig, matig droog, zwak gleyig met sterk gevlekte textuur B horizont (code Pcc). Tot slot wordt voor de bodem ten zuiden van de projectlocatie de omschrijving licht zandlemig, matig nat, matig gleyig met sterk gevlekte textuur B horizont met kleisubstraat (code u-Pdc) gebruikt.

Het projectgebied bevindt zich aan de zuidelijke rand van de vallei van de Mandel. Op de Quartairgeologische kaart wordt voor de locatie dan ook een Eolische Laat-Pleistocene (Weichseliaan) afzetting van zand tot silt (code ELPw) en/of Quartaire hellingafzetting (code HQ) bovenop een Fluviatiele Laat-Pleistocene (eveneens Weichseliaan) afzetting (code FLPw) vooropgesteld.

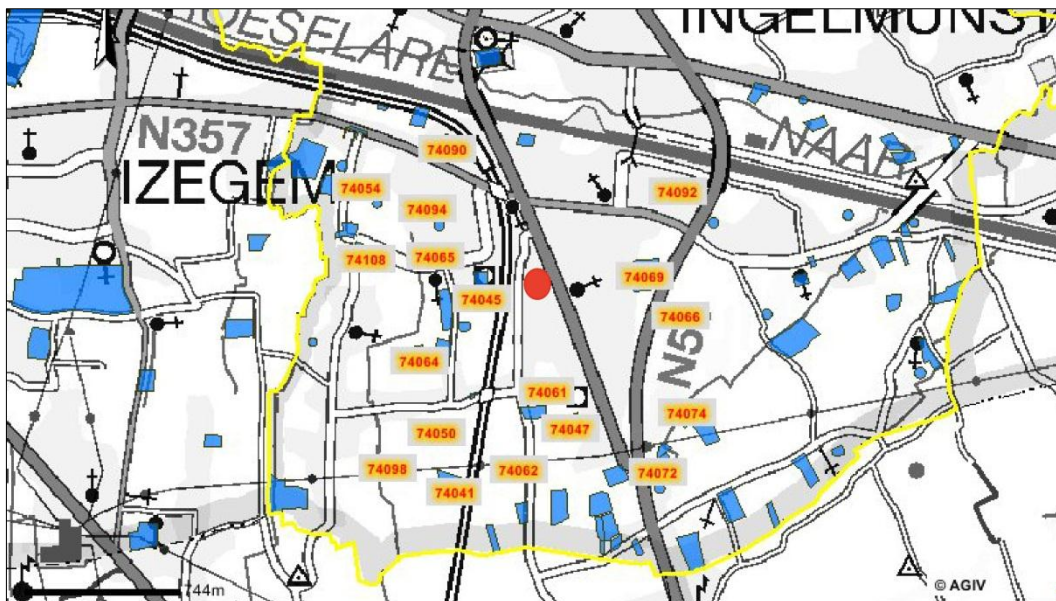
¹ [http:// Geo-Vlaanderen. GisVlaanderen.be/-Geo-Vlaanderen/Bodemkaart](http://Geo-Vlaanderen.GisVlaanderen.be/-Geo-Vlaanderen/Bodemkaart)
² BOGEMANS, 1996

Figuur 4: Situering van de projectlocatie op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen³

1.4. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Figuur 5: Aanduiding van de projectlocatie (rood) en alle CAI-locaties binnen een straal van 1 kilometer⁴

Op de projectlocatie waren geen archeologische vindplaatsen bekend. Binnen een straal van 1 kilometer bekomt men via de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) echter maar liefst 18 locaties. Hieronder wordt een korte beschrijving van de locatienummers gegeven.

³ <http://www.agiv.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/?catid=61>

⁴ <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/?startup=zg%2836007%29#>,
voornamelijk uit: VAN HOOREWEDER M., 1985

74041, 74045, 74047, 74050, 74054, 74061, 74062, 74064, 74065, 74066, 74072, 74074, 74092, 74094: losse vondsten: lithisch materiaal en aardewerk (doorgaans oxiderend en reducerend gebakken aardewerk en steengoed).

74069, 74090, 74098, 74108: site met walgracht, losse vondsten (reducerend en oxiderend gebakken aardewerk)

Het projectgebied situeert zich aan de rand van de vruchtbare Mandelvallei. De Mandel loopt lokaal via Izegem door Ingelmunster om vervolgens via Oostrozebeke, Meulebeke, Dentergem en Wakken, in de Leie te vloeien. De vallei was in de 14e eeuw al intensief in gebruik (o.m. vlasbouw) en situeerde zich langs de historische verbindingsweg Kortrijk-Brugge. Dit verklaart de grote hoeveelheid oppervlaktevondsten van laatmiddeleeuws aardewerk en het voorkomen van vier sites met walgracht in de onmiddellijke omgeving.

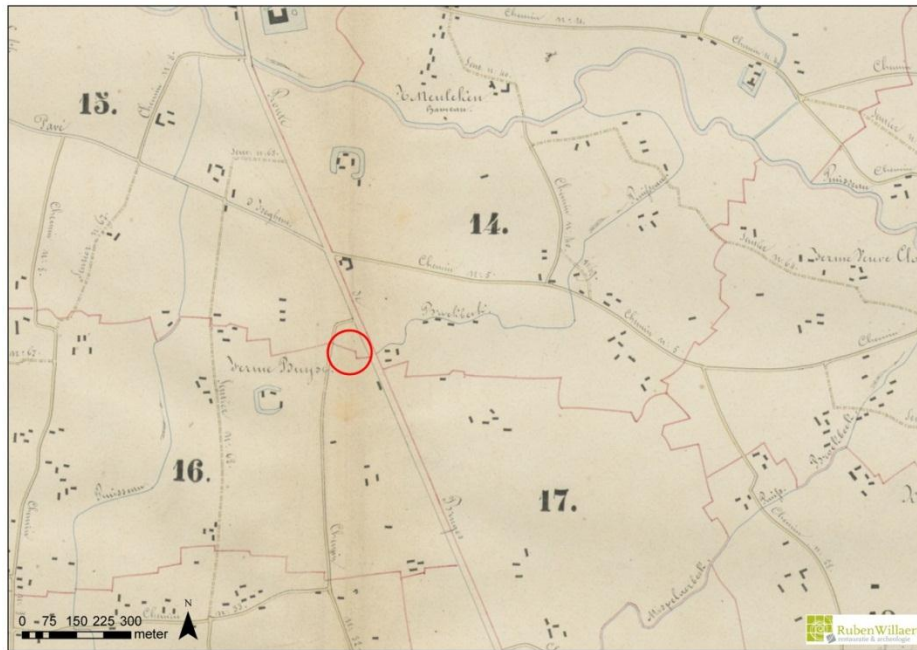
Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik (1771-1778) wordt het projectgebied beschreven als akkerland. Ten noordoosten en ten zuidwesten kunnen enkele bewoningselementen aangetroffen worden.

Figuur 6: Lokalisatie van het projectgebied op de Ferrariskaart⁵

Op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 is te zien dat zowel de Heirweg Zuid als de Kortrijkstraat reeds het huidige tracé volgden. Verder zijn geen bewoningssporen of andere relevante details te zien.

⁵ <http://www.ngi.be/NL/NL1-4-2-3>

Figuur 7: Situering van de projectlocatie op de atlas der buurtwegen (uit ca. 1840)⁶

2. METHODE

2.1. ALGEMEEN

De planlocatie is geïnventariseerd door middel van proefsleuven. De archeologische inventarisatie is uitgevoerd conform de bijzondere voorwaarden opgenomen in de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem 2013/025.

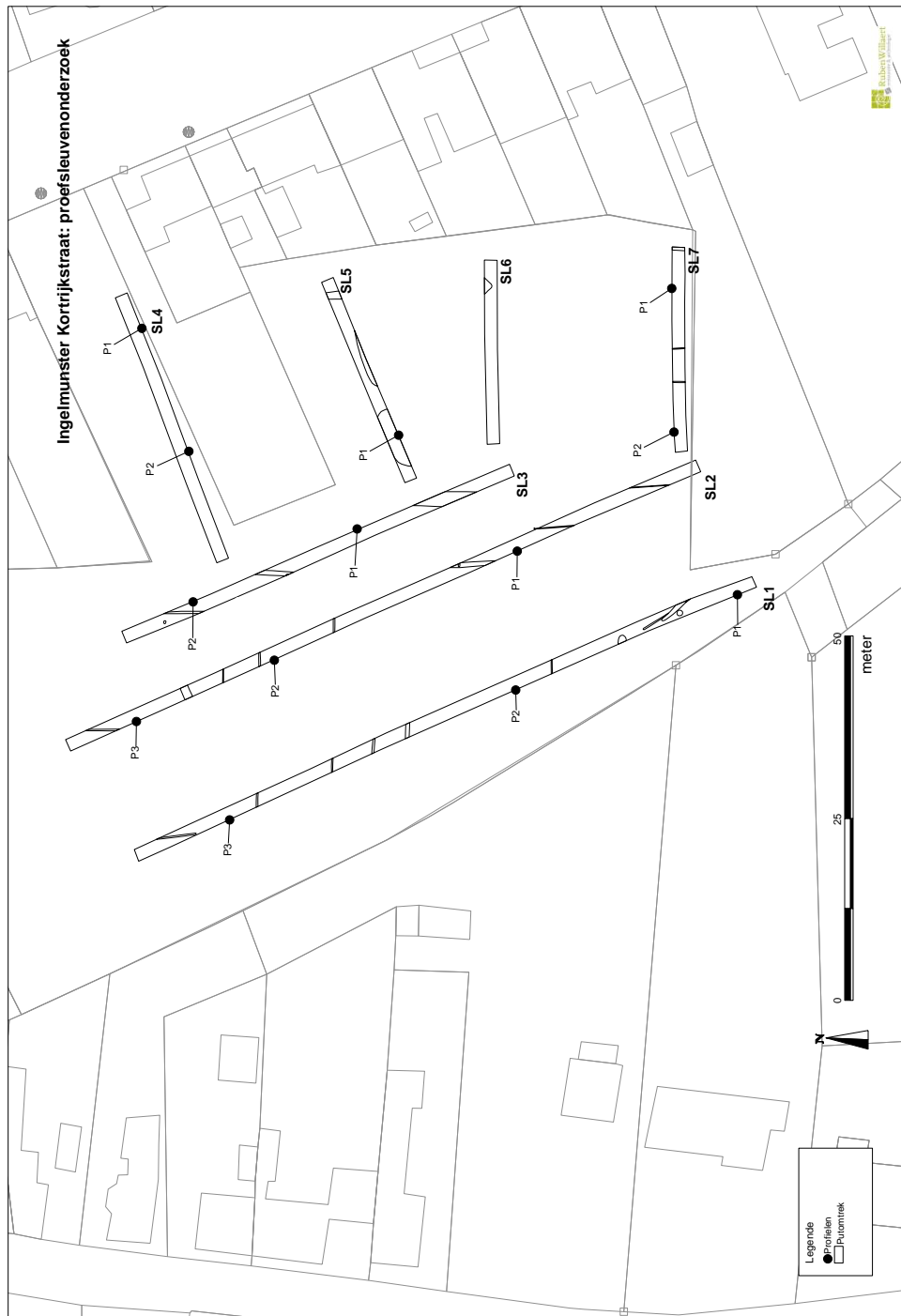
2.2. AANLEG EN DOCUMENTATIE VAN DE PROEFSLEUVEN

De sleuven werden aangelegd met een 20 ton-rupskraan met tandeloze kantelbak. Een afstand van 15 meter tussen de verschillende sleuven werd waar mogelijk in acht genomen. Het plan van aanpak voorzag echter in een afwijkend sleuvenplan, dit was nodig om de geplande bouwvolumes te vermijden en zo instabiliteit te voorkomen. De sleuven werden laagsgewijs verdiept totdat het gewenste archeologische niveau werd bereikt. Nergens was het nodig om verschillende opgravingsvlakken aan te leggen. De opgravingsvlakken zijn digitaal geregistreerd met een Robotic Total Station (RTS).

Tijdens de terreininventarisatie is de profielopbouw van het onderzoeksterrein bestudeerd door middel van 16 profielsecties. Echter, in drie gevallen konden de profielen niet worden geregistreerd worden omwille van de instabiliteit van de bodem. Er zijn m.a.w. 13 gedocumenteerde profielsecties gezet op de projectlocatie.

Deze bevonden zich in de wanden van de proefsleuven, waarbij telkens een strook van ongeveer 2 m werd schoongemaakt, gefotografeerd en beschreven. Indien nodig zijn de secties doorgezet tot 60 cm beneden het opgravingsvlak. De profielsecties werden dermate ingeplant dat ze een maximaal aantal raaien vormden dwars over het onderzoeksterrein.

⁶ <http://www.giswest.be/trage-wegen>

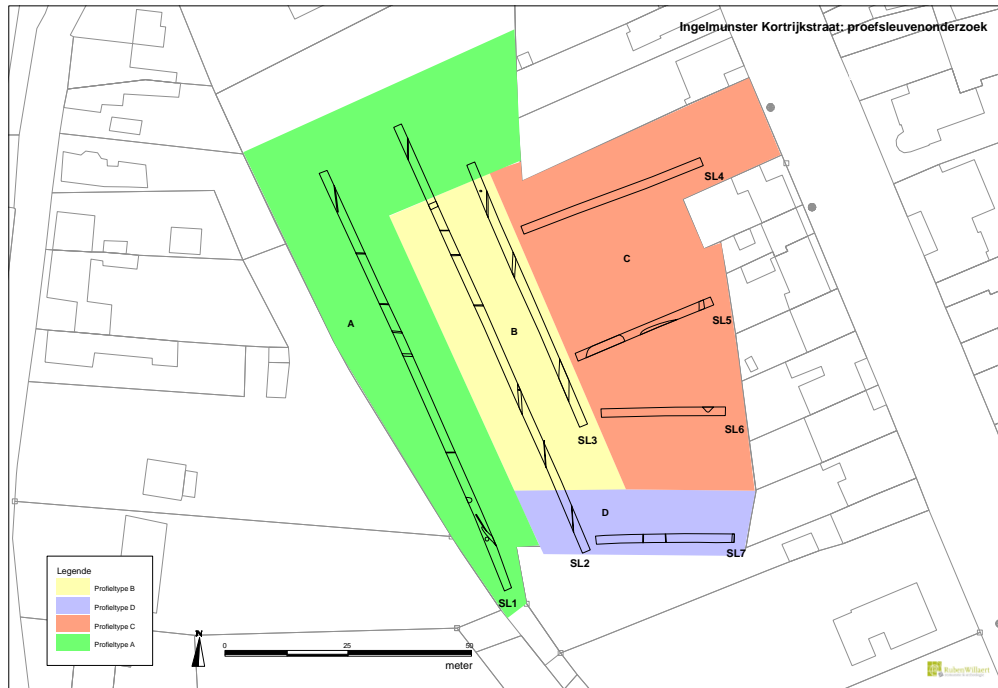

Figuur 8: Overzicht van de geregistreerde profielsecties

3. RESULTATEN

3.1. PROFIELOPBOUW EN BODEMS

De projectlocatie kan op basis van de opgeschoonde profielsecties in vier profieltypes worden ingedeeld.

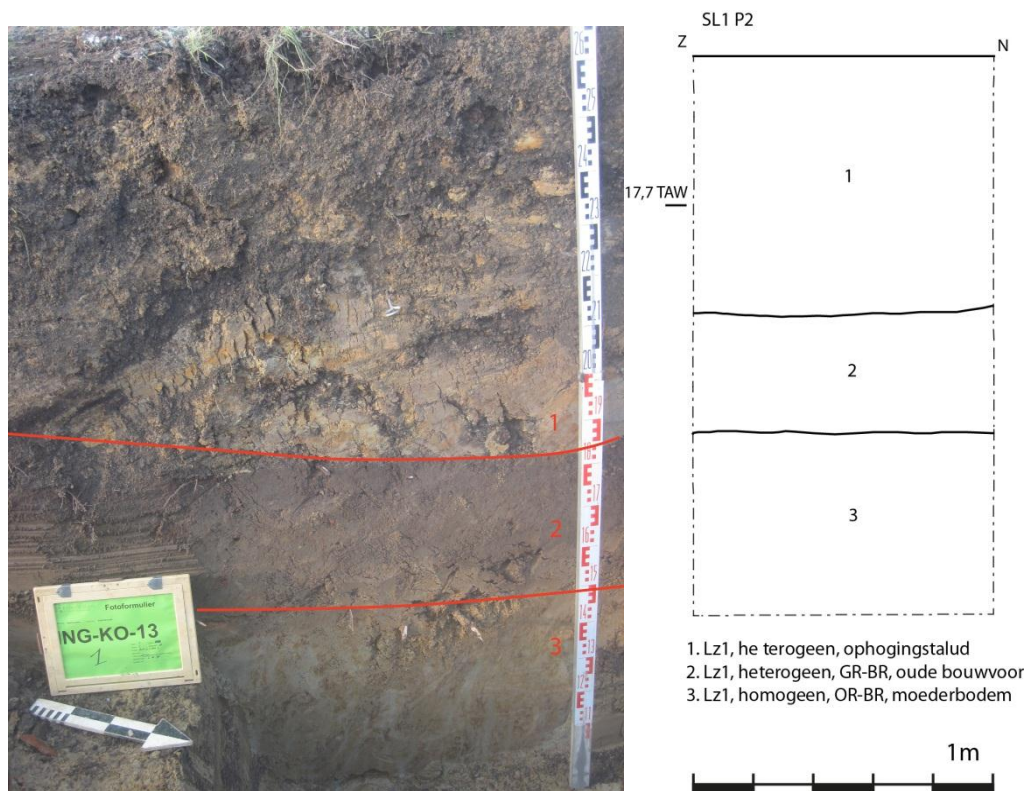
Figuur 9: Overzicht van de voorkomende profieltypes

Profieltype A komt voor in het westen en noordwesten van de projectlocatie. Als typevoorbeeld wordt SL1-P2 naar voor geschoven. Hier is duidelijk te zien dat bovenop een zandleembodem een historische ploeglaag (gemiddeld +17,3 TAW) aanwezig is. Hierop is een ca. 1m dik pakket opgeworpen. Dit valt te verklaren door het feit dat de projectlocatie wordt ten westen begrensd door een oude spoorwegtalud (spoorlijn 66A), die tussen 1886 en 1950 aangelegd is⁷.

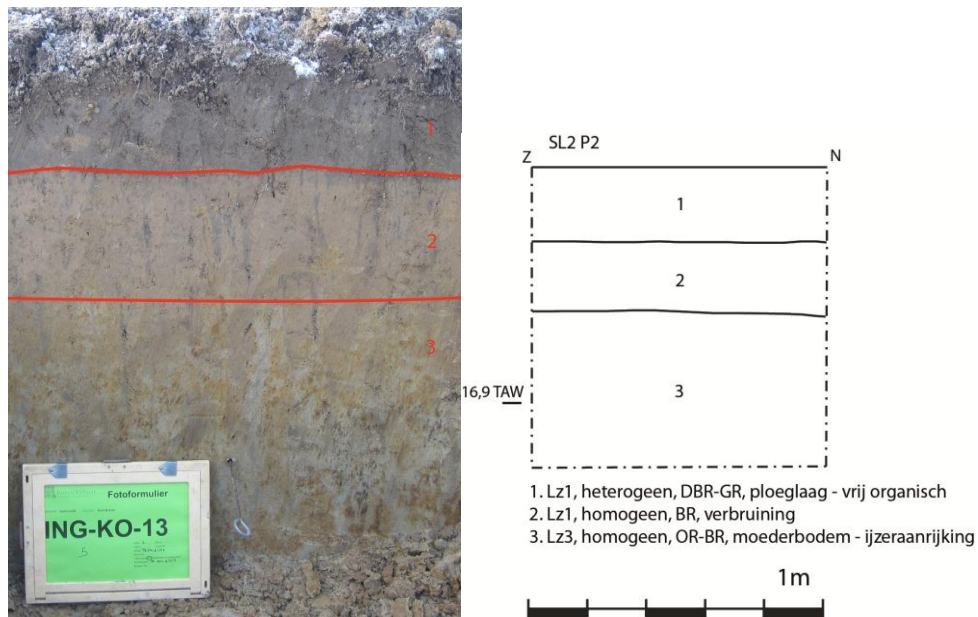
http://nl.wikipedia.org/wiki/Spoorlijn_66A

Figuur 10: Sleuf 1 Profiel 1, een voorbeeld van Profieltype A

Profieltype B, centraal op de projectlocatie voorkomend, toont dezelfde opbouw maar zonder de ophoging boven de bouwvoor. Het maaiveld situeerde zich hier tussen +17,15 m TAW (in het zuiden) en +17,51 m TAW in het noorden). Onder een gemiddeld 24 cm dikke bouwvoor is een zandleembodem aanwezig. De bovenzijde hiervan bestaat uit een zgn. 'verbruind' pakket (gemiddeld 20 cm dik), dat erg varieert in dikte. De oorzaak hiervan is waarschijnlijk te zoeken in een zeer wisselende waterhuishouding. Het archeologisch niveau, net onder de verbruiningslaag, lag hier op +16,7 m TAW (zuidelijk) en + 17, 10 m TAW (noordelijk). Als typevoorbeeld werd gekozen voor SL2-P2.

Figuur 11: Sleuf 2 Profiel 2, een voorbeeld van Profieltype B

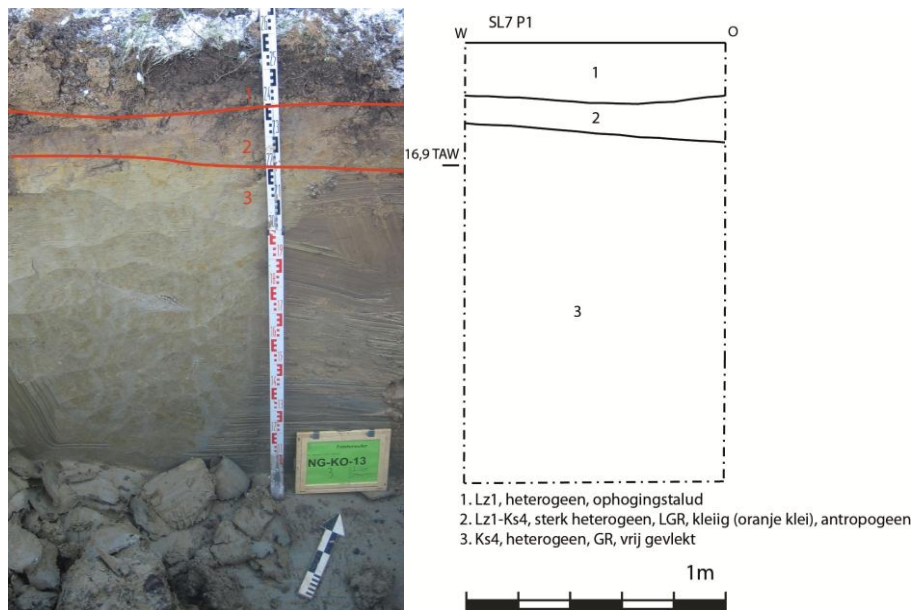
Profieltype C manifesteert zich in het oosten van de projectlocatie (maaiveld tussen +17,16 m TAW (zuid) en + 17,77 m TAW (noord)) en wordt gekenmerkt door een diepgaande verstoring. Dit gemiddeld 1m dik pakket bestaat uit een opeenvolging van heterogene pakketten rijk aan bouwpuin, plastic en glas, het gaat hier dus om een vrij recente verstoring. Als voorbeeld van profieltype C werd gekozen voor SL4-P2.

Figuur 12: Sleuf 4 Profiel 2, een voorbeeld van Profieltype C

Tot slot werd nog profieltype D onderscheiden. Dit type kwam voor in het zuiden van de projectlocatie. Hier werd een slechts enkele centimeters dikke bouwvoor aangetroffen. Ook het daaronder liggende zandleempakket is slechts gemiddeld 10 cm dik en dekt een grijsgroene gevlekte kleibodem af. Aangezien dit de laagste zone is binnen het projectgebied zou het best kunnen dat het bovenste leempakket lokaal is afgegraven.

Als voorbeeld wordt hier SL7-P1 aangehaald.

Figuur 13: Sleuf 7 Profiel 1, een voorbeeld van Profieltype D

3.2. ARCHEOLOGISCHE WAARNEMINGEN

Ondanks de interessante positie langs de as Kortijk-Brugge, aan de rand van de Mandelvallei, en de vele in de nabijheid aangetroffen oppervlaktevondsten werden tijdens het onderzoek geen archeologische sporen of lagen aangetroffen. Betreffende de bodemopbouw van het terrein kan gezegd worden dat deze van (sub)recente oorsprong is. De diepgaande verstoringen aan de oostelijke zijde van het terrein, alsook het talud aan de (noord)westelijke zijde bevatten beide, naast glas en bouw materiaal, industrieel witte waar.

Het volledige ontbreken van archeologische sporen of vondsten is misschien te verklaren door het feit dat de projectlocatie steeds in gebruik is geweest als landbouwgrond, en er dus geen structuren opgetrokken werden. Ook de diepgaande verstoringen in het oosten van de projectlocatie zijn mede verantwoordelijk voor de afwezigheid van archeologische sporen. Wel werden recente verstoringen (o.m. drainage) en enkele postmiddeleeuwse sporen aangetroffen en geregistreerd (Bijlage 1).

4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Omwillen van de volledige afwezigheid van archeologisch waardevolle sporen, lagen of vondsten oordelen wij dat verder onderzoek op het terrein geen meerwaarde kan bieden aan het archeologisch erfgoed. Wij stellen daarom voor om het terrein vrij te geven voor verdere werkzaamheden en dus geen vervolgonderzoek uit te voeren.

5. BIBLIOGRAFIE

BOGEMANS F. 1996: *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 23 Mechelen*, Brussel.

VAN HOOREWEDER M. 1985: *Archeologisch onderzoek in de gemeente Ingelmunster. Prospectie – analyse – synthese*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Gent.

6. BIJLAGE

6.1. BIJLAGE 1: SPORENPLAN

